

Are kruusakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algamata jätmine

I. OTSUS

Lähtudes järgnevast ning tuginedes KeHJS § 3 lg 1 p-le 1, § 6 lg 2 p-le 2 ja lg-le 4, § 61 lg-tele 3 ja 5, § 9 lg-le 1, § 11 lg-tele 2, 22, 23, 4, 8 ja 81, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lg-le 1 ja § 3 p-le 4, keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ ning tuginedes Keskkonnaameti peadirektori 29.01.2021 käskkirja nr 1-1/21/17 „Keskkonnaameti teabehalduse kord“ punktile 4.3 ja Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/230 „Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruste kinnitamine“ lisa 13 „Ringmajanduse osakonna põhimäärus“ punktile 2.5 otsustan:

1.1. Jätta algamata keskkonnamõju hindamine Are kruusamaardlas Are kruusakarjääri kaevandamisloa taotluse menetluse raames.

1.2. Kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmed muidu ilmnedu võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks ei määrata.

1.3. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

II. ASJAOLUD

Tambira OÜ (registrikood 11686259, aadress Lindamäe, Kärbu küla, Pärnu linn, Pärnu maakond) esitas Keskkonnaametile Are kruusakarjääri mäeeraldise maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi *keskkonnaluba*) taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 13.05.2022 numbriga DM-120138-1).

Taotletav mäeeraldis paikneb Pärnu maakonnas Tori vallas Eavere külas Are kruusamaardlas, eraomandis oleval Alt-Põllu kinnistul (katastriüksuse tunnus 14901:002:0411, maa sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 18,89 ha). Taotletava mäeeraldise pindala on 8,47 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 9,88 ha. Kaevandatav maavara on taotluse kohaselt ehituskruus (aktiivne tarbevaru 58 tuh m³ ja kaevandatav varu 55 tuh m³) ja täiteliiv (aktiivne tarbevaru 139 tuh m³ ja kaevandatav varu 124 tuh m³). Maavara kavandatav kasutusvaldkond on ehitus ja teedehitus. Taotletav keskmine tootmismahut aastast on 12 tuh m³. Keskkonnaluba taotletakse 15 aastaks. Pärast varu ammendamist plaanitakse ala korrastada veekoguks ja rohumaks.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust keskkonnaseadustiku üldosa seadusele, maapõueseadusele (edaspidi *MaaPS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning kas koos kaevandamisloa taotlusega oli esitatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi (edaspidi *KeHJS*) § 61 lg 1 kohane teave. Esitatud kaevandamisloa taotlus vastas nõuetele, kaevandamisloa taotlus sisaldas KeHJS § 61 lg-s 1 nimetatud teavet.

Keskkonnaloa taotlus on avalikustatud 20.05.2022 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmisest teavitati 20.05.2022 kirjaga nr DM-120138-3 taotlejat ja Are kruusakarjääri mäeeraldise kinnistu piirinaabreid ning 20.05.2022 kirjaga nr DM-120138-4 kohalikku omavalitsust (Tori Vallavalitsus). Tori Vallavalitsus palus 17.06.2022 kirjaga nr 5-1/3319-1 pikendada arvamuse avaldamise tähtaega kuni 18.08.2021 (registreeritud infosüsteemis KOTKAS 28.06.2022 dokumendina nr DM-120138-5) tulenevalt

asjaolust, et järgmine Tori Vallavolikogu istung toimub 18.08.2022.

Keskkonnaamet juhtis 30.06.2022 kirjaga nr DM-120138-6 tähelepanu asjaolule, et MaaPS § 49 lõige 6 annab ette kohaliku omavalitsuse arvamuse andmise tähtajaks kaks kuud. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 33 lõike 5 kohaselt võib haldusorgan enda määratud menetlustähtaegu oma algatusel pikendada. Samas ei anna HMS võimalust seadusest tulenevaid tähtaegasid muuta. Kuna HMS eelpool nimetatud tähtaja pikendamise võimalust ei anna, arvestab Keskkonnaamet loa andmisel kohaliku omavalitsuse seisukohaga, mis on MaaPS § 49 lõikes 6 sätestatud tähtaja jooksul esitatud. Hiljem esitatud arvamus ei ole loa menetlemisel Keskkonnaameti jaoks siduv.

KeHJS § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lg 2 kohaselt otsustaja vaatab tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lg-s 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lg-s 21 viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 61 lg-s 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lg 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, maapõuseaduse § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 61 lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lg 1 ja § 3 p 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

KeHJS § 11 lg 23 järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhindangust (vt ptk I) ja asjaomase asutuse seisukohast (seisukohad ning selgitused nendega arvestamise või arvestamata jätmise kohta, vt ptk II). KeHJS § 11 lg 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse KMH algatamise või algatamata jätmise otsus tehakse KeHJS § 6 lg 2 või 21 alusel, lisatakse otsusele eelhindang.

III. EELHINNANG

KeHJS § 61 lg 3 järgi annab Keskkonnaamet eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 61 lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi *määrus nr 31*).

Keskkonnaamet on eelhindangu andmisel kasutanud järgmisi materjale: keskkonnaloa taotluse seletuskiri, sh KeHJS § 61 lg 1 kohane teave.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht, seosed asjakohaste strateegiliste planeerimis-dokumentidega

OÜ Tambira taotleb keskkonnaluba 8,47 ha suuruse mäeeraldise avamiseks Are kruusakarjääris eesmärgiga, kasutada kruusa tsiviil- ja teedehituses ning liiva täitepinnasena. Kaevandamise keskmiseks aastamahuks planeeritakse 12 tuh m³. Luba taotletakse 15 aastaks.

Kaevandamine toimub kahe kaeveastanguga. Esmalt kaevandatakse veepealne varu ja seejärel veealune varu. Maavara kaevandatakse kaasaegse pikendatud noolega pöördkoppekskavaatoriga.

Kaevise laadimine toimub kaevandamise käigus otse kalluritele või esmalt mobiilsesse purustus- ja sorteerimissõlme. Vajadusel kruusa purustatakse ja sõelutakse. Kruusa töötlemiseks tuuakse karjääri aeg-ajalt mobiilne purustus-sorteerimissõlm. Mobiilne purustusja sorteerimissõlm tuleb paigutada asukohta, kus sellest tulenev mürahäiring naaberkinnistute elanikele on minimaalne. Purustussõlm paigutatakse Alt ja Aadu-Oti kinnistute piirist võimalikult kaugele, Are karjääri lõunapiirile.

Fraksioneeritud (sõelutud, purustatud) materjali veab puistangutesse (ladudesse) frontaallaadur, mis vajadusel laadib sealt ka kallureid. Väljavedu karjäärist toimub autotranspordiga.

Kaevetööde lõpptulemusena tekkiva karjääri nõlvad tasandatakse veepealses osas nõlvusega 1:1,14 (ehituskruus) ja 1:2 (täiteliiv) ning veealuses osas 1:2 (ehituskruus) ja 1:5 (täiteliiv).

Pärast varu väljamist täidetakse ammendatud kaeveala lääneosas liivsavi ja kasvukihiga abs tasemeni 19,1 m ning taastatakse rohumaaks, kaeveala kesk- ja idaosale kujundatakse ca 3,5 ha suurune tehisveekogu. Kuna ca 70% mäeeraldise varust paikneb allpool põhjaveetaset, tuleb kaevetöödega samaaegselt tegeleda ka ammendatud kaevealade korrastamisega.

Kavandatav tegevus ei lähe vastuollu ühegi strateegilise planeerimisdokumendiga.

3.1.2. ressursside kasutamine, tegevuse energiakasutus

Kaevandatava kivi paksus on vahemikus 1,0–3,9 m. Kasuliku kivi lamami abs kõrgus on vahemikus 12,8–17,4 m, veetase maapinnast 1,5–3,0 m (keskmine 17,5 m) sügavusel.

Mäeeraldise kruus vastab ehituskruusa tingimustele, sobib pärast purustamist ja fraksioneerimist kasutamiseks ehitussegudes ja teedehituses. Kruusa liivaosis vastab täitepinnase (täiteliiv) tingimustele.

Kruusa ja täiteliiva kaevandamise ei ole energiamahukas tegevus.

3.1.3. tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn, jäätmete teke ja käitlemine

Are kruusakarjääris kaevandamisel on peamised keskkonda mõjutavad tegurid tekkiv tolm ja suurenev mürafoon. Samuti kaasneb maavara kaevandamisega mäeeraldise piires maastiku muutus ning olemasoleva taimkatte hävimine.

Põhjavesi

Are kruusakarjääri mäeeraldisel kaevandamisel ei kaasne keskkonnahäiringuid põhjaveele, kuna kaevandamine toimub allpool põhjavee taset vett karjäärist välja pumpamata ning veerežiimi muutmata. Veealuse maavara kaevandamist korraldatakse nii, et karjäärist vett välja

ei pumbata ja põhjaveetaseme alandamist ei toimu, siis hüdrogeoloogia aspektist lähtuvalt ei ulatu võimaliku põhjaveetaseme alanduslehtri mõju väljapoole mäeeraldise piire.

Are kruusakarjääris paikneb kaevandatav maavara valdavalt allpool põhjaveetaset ja piirkonna põhjavesi on nõrgalt kaitstud, seega suureneb võimalus lokaalse veereostuse tekitamiseks. Karjääris kaevandamisel vett välja ei pumbata ja veetaset ei alandata. Põhjaveetasemest madalamal kaevandamine ei riku piirkonna veerežiimi ega mõjuta piirkonna talude kaevude veetaset ega vee kvaliteeti.

Lähimad eluhooned jäävad Are kruusakarjääri mäeeraldise teenindusmaast lääne poole Aadu-Oti (tunnus 80901:001:0302) ja Alt (tunnus 14901:002:0410) kinnistutele. Mõlemal kinnistul asuvad vanad puurkaevud, mille andmeid ei ole kantud keskkonnaregistrisse. Alt kinnistul asub puurkaev elumajast umbes 3 meetri kaugusel. Aadu-Oti kinnistul asub puurkaev majas sees.

Are kruusakarjääris kujuneb kaevandamisjärgselt ca 3,5 ha suurune veekogu keskmise sügavusega 2,6 m.

Kaevandamisel, kaevisel laadimisel või masinate hooldamisel ja tankimisel tuleb naftasaaduste pinnasesse ja põhjavette sattumise võimalus minimeerida. Kaevandamisel tuleb kasutada vaid korrasolevat kaevandamistehnikat ning tehnika hooldamist ja remonti tuleb teha vaid selleks kohandatud alal. Võimaliku tekkinud reostuse likvideerimiseks peab olema karjääris töötajatel teada kindel tegevusplaan ja tagatud töövahendid.

Kaevandamisloa omanikul on kohustus tagada karjääri lähipiirkonnas asuvatele majapidamistele kvaliteetne vesi, kas uue salv- või puurkaevu rajamisega, kui vesi on kadunud kaevandamistegevuse tõttu.

Kavandatava tegevusega mäeeraldise teenindusmaa piiridest väljapoole leviv peamine mõju võib avalduda kaevandamiseks ja maavara transpordiks kasutatavate masinate poolt tekitatavas müras ja tolmus.

Müra

Välisõhus leviv müra on inimtegevusest põhjustatud ning välisõhus leviv soovimatu või kahjulik heli, mille tekitavad paiksed või liikuvad allikad, samuti inimest häiriv või tema tervist ja heaolu kahjustav heli.

2017. a jõustus uus müra regulatsioon – keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“. Müra hindamise alused on jõustunud määruses valdavas osas sarnased varasemas sotsiaalministri määruse nr 42 redaktsioonis tooduga. Siinkohal on oluline märkida, et uus müra regulatsioon kehtib välisõhus leviva müra osas. Elamute ja ühiskasutusega hoonete sisese mürataseme normeerimine toimub endiselt sotsiaalministri määruse nr 42 alusel. Mürataseme normeerimisel lähtutakse ajavahemikust (päeva- ja ööaeg on vastavalt 07.00-23.00 ja 23.00-07.00), müraallikast, müra iseloomust ja välismüra puhul hoonestatud või hoonestamata ala kategooriast.

Are kruusakarjääri lähiala käsitletakse vastavalt keskkonnaministri määrusele nr 71 kui II kategooria ala, kus tööstusmürale kehtivad järgmised piirväärtused: päevasel ajal 60 dB ja öisel ajal 45 dB. Liiklusmüra (nt maanteeliiklus) piirväärtused II kategooria alal on vastavalt:

päeval ajal 60 dB (65 dB on lubatud müratundliku hoone teepoolsel küljel) ja öisel ajal 55 dB (60 dB on lubatud müratundliku hoone teepoolsel küljel). Arvestades, et karjäär töötab päeval ajal tuleb tagada vastav päevase aja normtase elamumaa-alal.

Karjääris planeeritavad kaevetööd toimuvad päeval ajal ja reeglina tööpäeviti. Mäetöödel peetakse kinni kehtivatest mäetööde korda sätestavatest eeskirjadest ja nõuetest nagu: töötavate seadmete regulaarne ülevaatus, kütte- ja määrdeainete mahasattumise vältimiseks ettenähtud kaitsevahendite olemasolu ja korrashoid, seadmete tankimine ja remont selleks ettenähtud kohtades, ohutust tagavate töö- ja kaitsevahendite olemasolu, töötajate instrueerimine jne.

Müra tekitavad karjääris töötavad masinad (ekskavaator, buldooser, laadur, kallurauto). Transpordimasinal on müratase normeeritud. Kehtivate müra normtasemete järgi on 150 kW ja suurema mootoriga ning täismassiga 12 t ja raskemate veokite müratase vahemikus 84–90 dB. Sama valju müra tekitavad ka ekskavaator, buldooser ja kopplaadur. Avamaal alaneb müratase 100 m kaugusel müraallikast 16 dB, 200 m kaugusel 20 dB ja 300 m kaugusel 23 dB võrra.

Karjääris liiguvad masinad süvendis ja puistangute vahel, mis toimivad müra tõketena ja alandavad mürataset 18–25 dB võrra. Seega on karjääri tööees töötavate masinate müratase 200 m kaugusel 52 dB ja transpordimasinal 70 dB (väljaspool süvist). Karjääris on müra summutavateks täiendavateks teguriteks karjääri seinad ja katendist vallid. Ümbruskonnale kõige häirivamat müra tekitab katendi koorimine karjääri avamisel, järgnevatel mäetöödel asuvad töötavad masinad katendivalli varjus ja karjäärisüvendis, mis hinnanguliselt vähendab mürataset kuni 10 dB võrra. Tööpäeva keskmisena jääb müratase eelpool märgitud piiridest väiksemaks, sest masinad ei tööta pidevalt täisvõimsusel.

Müratase sõltub müraallika kaugusest ning helivõimsustasemest. Teades kaugust punktallikalisest müratekitajast (r_1) ning sellel kaugusel olevat mürataset (L_{p_2}), saab arvutada mürataseme (L_{p_1}) suvalisel kaugusel (r_2) müraallikast järgmise valemiga:

$$L_{p_1} = L_{p_2} + 20\log_{10}(r_1) - 20\log_{10}(r_2)$$

L_{p_2} – masina poolt tekitatav müratase mõõdetud kaugusel, dB;

r_1 – mõõtmise kaugus müraallikast, m;

r_2 – arvutatava mürataseme kaugus müra allikast.

Selle kohaselt on ekskavaatori põhjustatud maksimaalne müratase 100 m kaugusel:

$$L_{p_1} = 80 + 20\log_{10}(10) - 20\log_{10}(100) = 60 \text{ dB,}$$

kus arvutuse aluseks on 10 m kaugusel mõõdetud helirõhutase, väärtusega 80 dB.

Mürataseme tuletamise valem eeldab vaba helivälja tingimusi ehk tasast maapinda ilma haljastuse ja reljeefita. Are karjääris toimub kaevandamine ja kaevise võimalik töötlemine karjääri süvendis. Vaba helivälja tingimustes toimub mäeeraldise katendi teisaldamine. Teisaldatavast katendist moodustub mäeeraldise piirile tõhus müratõke.

Kui karjääris töötab samaaegselt nii ekskavaator kui ka frontaallaadur, mille helivõimsustase on võrdne, siis lisandub suurimale müraallikale ca 3 dB, kolmanda müraallika olemasolul ca 2,5 dB. Reaalselt ei tööta müraallikad kõik ühes punktis.

Eeltoodu põhjal ei ületa müratase Are kruusakarjääri mäeeraldise lähialal 100 m raadiuses keskkonnaministri 16.12.2016 määruses nr 71 toodud II kategooria ala piirväärtuseks olevat 60 dB. Lähimad eluhooned jäävad Are kruusakarjääri mäeeraldise lääne poole 50 m kaugusele Aadu-Oti (tunnus 80901:001:0302) ja 80 m kaugusele Alt (tunnus 14901:002:0410)

kinnistutele.

Võimalike mürahäiringute vähendamiseks moodustatakse Aadu-Oti ja Alt kinnistute suunale karjääri mäeeraldise teenindusmaa läänepiirile müra tõkkeks katendist vallid (kõrgusega ca 3 m), mis kindlustavad, et väljaspool karjääri ala ei ületata päevase müra piirväärtust 60 dB. Vallide maht ja täpne asukoht määratakse kindlaks kaevandamisprojekti. Müra häiringute vältimiseks oleks otstarbekas piirata õhtusel ajal karjääris töötamise aega.

Karjäärimüra modelleerimised erinevates KMH töödes on näidanud, et müratõkkevallide ehk pinnasvallide (3-5 m kõrgused) rajamine karjäärialala serva on piisavad selleks, et tõkestada ja vähendada müra levikut ümbritsevatele aladele selliselt, et kaevandamistegevusega seotud müratasemed jäävad lubatud piirväärtuse piiridesse mäeeraldise alal või selle vahetus läheduses. Seetõttu saab eeldada, et katendivallid tagavad, et ülenormatiivne müratase karjäärialalt väljapoole ei levi ning lähimate elumumaade piiril müra piirväärtusi ei ületata.

Tahked peenosakesed

Tolmu peamisteks tekitajateks karjääris on liikuv transport ja laoplatid. Kaevemasinate poolt tekitatud tolmu hulk on marginaalne, kuna ca 70% kaevevarust paikneb allpool põhjaveetasel ning masinate liikumiskiirus on väike. Tolmu võivad tekitada materjali vedavad kallurautod väljaveoteedel, mille vastu aitab liikumiskiiruse piiramine ja teede niisutamine.

Are kruusakarjääris liiva kaevandamisel märkimisväärset õhusaastet ei kaasne. Are kruusakarjääris kaevandatakse aastas keskmiselt 12 tuhat m³ maavara - liiva 8 tuhat m³ ja kruusa 4 tuhat m³ ehk orienteeruvalt 20 tuhat tonni - liiva 12 ja kruusa 8 tuhat tonni.

Vastavalt keskkonnaministri 14.12.2016 määrusele nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba1" ja selle lisale on õhusaasteluba vaja kui kaevandamise käigus eraldub ühe aasta jooksul atmosfääri tahkeid osakesi (PMSUM) enam kui 1 tonni.

Are kruusakarjääri tahkete osakeste eriheite koguse arvutamisel lähtuti Euroopa Keskkonnaagentuuri metoodikast. Purustus- ja sõelumissõlme eriheited on välja toodud EMEP/EEA (European Monitoring and Evaluation Programme/European Environment Agency) air pollutant emission inventory guidebook 2019 ptk 2.A.5.a Quarrying and mining of minerals other than coal tabelis 3-2, nii märja kui ka kuiva kaevisepuhul. Märjaks kvalifitseerub materjal, mille niiskussisaldus on üle 1,3%. Kuna Eesti asub parasvöötmes, on põhjendatud kaevandatava ja töödeldava materjali käsitlemine märjana.

Maksimaalne kaevandatav maht määruses sätestatud künnist ületamata on 154 tuhat tonni (liiva 107,8 tuhat tonni ja kruusa 46,2 tuhat tonni), mis eritavalise liiva keskmise tiheduse juures (1,5 t/m³) teeb 72 tuhat m³ aastas ja kruusa keskmise tiheduse juures (2,0 t/m³) 23 tuhat m³ aastas. Selle koguse (95 tuhat m³) ületamisel tuleb taotleda õhusaasteluba, samas, kui Are kruusakarjääris plaanitakse kaevanda aastas keskmiselt 12 tuhat m³ maavara.

Jäätmed

Kaevandamisjäätmed on jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena.

Kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses, tuleb koostada kaevandamisjäätmekava. Jäätmeoidlaks loetakse iga ehitist või ala, mida kasutatakse rohkem kui kolmeks aastaks saastumata pinnase kogumiseks või ladestamiseks.

Maavara, konkreetsel juhul liiv ning sellest valmistatud toodang (sõelutud liiv, väljasõelatud veeristest valmistatud killustik, sõelmed), kvalifitseeruvad toodeteks, need kaubastatakse terves ulatuses ning kaevandamisjätmeid ei teki. Mäeeraldise teenindusmaale ladustatud katend on võrdsustatavad saastumata pinnasega, sest kaevealal ei ole olnud tööstust ega fikseeritud jääkreostust.

Katendit kasutatakse enne bioloogilist korrastamist kaevandatav ala katmisel. Kuna kaevandatav liiv ning sellest valmistatud toodang realiseeritakse, katend taaskasutatakse karjääri ala korrastamisel, siis jäätmeseaduses § 2 lg 1 ja lg 2 toodud jäätme mõiste tähenduses jätmeid Are kruusakarjääris kaevandamise käigus ei teki ja jäätmekava pole vajalik.

Karjäärialale on keelatud prügi ladustada. Keskkonnale ohtlikud jäätmed kogutakse teistest jätmetest eraldi (määrdeõlid, pliiakud, patareid, õlised kaltsud jms) ja käideldakse need nõuetekohaselt (viiakse jäätmejaama vms).

Vibratsioon

Karjääritöödeks kasutatavale tehnikale on seatud vibratsiooni piirnormid juba valmistajatehases (tulenevalt ka töötervisohu nõuetest).

Läbi ei viida lõhkamisi, seega olulist vibratsiooni tekkimist kavandatava tegevuse elluviimisel ette näha ei ole. Ülenormatiivset ega hoonetele kahjustusi tekitavat vibratsiooni ei teki ka karjääri vahetus läheduses.

Valguse, soojuste, kiirguse ja lõhna reostust ettevõtte tegevusest ümbruskonnale ei kaasne.

Looduskaitse

Are kruusamaardla Are kruusakarjääri mäeeraldise teenindusmaale ja selle vahetusse lähedusse ei jää Natura 2000 linnu- ja loodusalasid, looduskaitsealasid, kaitstavaid looduse üksikobjekte ja kultuurimälestisi ega arheoloogilise väärtusega alad, mistõttu kaevandamistegevusel neile mõju puudub.

3.1.4. Tegevusega kaasnevate avariilukordade suurõnnetuste või katastroofide esinemise võimalikkus

Mäetöödel on potentsiaalseks reostusallikaks karjääri mäemasinate tehnilised avariid. Selle vältimiseks tuleb jälgida masinate tehnilist seisundit ning planeerida karjääri projektis avariide likvideerimise viisid. Tuleb tagada kütte- ja määrdeainete pinnasesse sattumise vältimiseks ettenähtud kaitsevahendite olemasolu ja korrashoid. Remontimine peab toimuma selleks ettenähtud kohtades.

Ettevõtte tegevusega ei kaasne eeldatavalt suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

Teadaolevalt puuduvad mäeeraldise mõjupiirkonnas alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Taotletava Are kruusakarjääri mäeeraldis teenindusmaa pindalaga 9,88 ha ja mäeeraldis pindalaga 8,47 ha, paikneb Pärnu maakonnas Tori vallas Eavere külas Alt-Põllu (tunnus 14901:002:0411; 18,89 ha; 100% maatulundusmaa) erakinnistul. Mäeeraldis paikneb haritava maal piirnedes põhjas Aadupõllu (tunnus 80901:001:0303; 9,80 ha; 100% maatulundusmaa), lõunas Jaani (tunnus 14901:002:0054; 25,62 ha; 100% maatulundusmaa), läänes Alt (tunnus 14901:002:0410; 1,60 ha; 100% elamumaa) ja Aadu-Oti (tunnus 80901:001:0302; 1,09 ha; 100% elamumaa) erakinnistutega. Idapiiriks on Kaldaoja (VEE1150100), millel on 50 m laiune tervik. Vesi ojas juhitakse Are ja Sauga harujõgede kaudu Pärnu jõkke.

Are mäeeraldis ja selle teenindusmaa ei jää Natura 2000 võrgustikku ega looduskaitsealale, ka puuduvad siin kitsendusi põhjustavad üksikobjektid. Lähimad elamud paiknevad taotletava mäeeraldis läänepiirist ca 80 m kaugusel Alt ja Aadu-Oti kinnistutel.

Taotletav mäeeraldis ning selle teenindusmaa kattuvad täielikult maaparandussüsteemidega, mille maaparandussüsteemide registri koodid on 6115010020130001, 6115010020140001 ning 6115010020150001. Põllumajandusameti Pärnu Keskus oma 08.03.2011 otsusega nr 14-1.9/181 on kooskõlastanud Alt-Põllu maaüksusel maaparandusehitise maa-ala siht- ja kasutusotstarbe muutmise. Täiendavalt on selgitatud keskkonnanaloa taotluses, et tagamaks Põllumajandusameti poolt 08.03.2011 esitatud tingimust nr 14-1.9/181 mis kohustas kaevealast põhja poole jääva dreenažkollektori töövõime korrasoleku tagamise, millest oleneb naaberkinnistul asuva maaparandussüsteemi töövõime, suletakse kaeveala poolt kollektorisse suubuvad drenid sulguritega. Sellega välistatakse kaevealalt lähtuda võiva purdsette sattumine kollektorisse.

Kuni 25 km² suuruse valgalaga veekogu Kalda oja (keskkonnaregistri kood VEE1150100), mis on ühtlasi avatud eesvool valgalaga 10 km² kuni 25 km² (maaparandussüsteemide registri kood 61150100200000011M), jääb taotletava mäeeraldis ning selle teenindusmaa idaservast ~52 m kaugusele. Kattumist eelnimetatud veekogu veekaitsevööndi (10 m), eesvoolu kaitsevööndi (15 m) ega kalda piiranguvööndiga (50 m) ei ole.

Rail Baltic raudtee kavandatav trassikoridor jääb taotletava mäeeraldis ning selle teenindusmaa kagunurgast ~10,1 km kaugusele.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Eelnevast lähtudes võivad Are kruusakarjääri mäeeraldisel kaevandamistegevusega kaasnevateks mõjudeks olla mõju välisõhule ja maastikule.

Mäeeraldis teenindusmaal ega karjääri mõjupiirkonnas ei ole Natura 2000 võrgustiku alasid, mistõttu on välistatud, et kavandatav tegevus võiks kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega avaldada ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja elupaikadele.

Hüdrogeoloogia aspektist lähtuvalt mõju ei ole, kuna põhjaveerežiimi ei muudeta. Veealuse maavara kaevandamist korraldatakse nii, et karjäärist vett välja ei pumbata ja põhjaveetaseme alandamist ei toimu, siis hüdrogeoloogia aspektist lähtuvalt ei ulatu võimaliku põhjaveetaseme alanduslehtri mõju väljapoole mäeeraldis piire.

Maavara kaevandamisel ja laadimisel loodusliku niiskuse juures ei eraldu märkimisväärselt tahkeid peenosakesi ning need langevad kiiresti maha masinate töötsooni läheduses. Maavara transpordiga võib teedel kuival aastaajal tekkida tolmu. Et vähendada tahkete peenosakeste

levikut, tuleb kaevandamise ja vedude perioodil (kuival ajal) niisutada purustatavat tooret, karjäärisiseseid teid ning platse.

Ruumiliselt ei ulatu kavandatava tegevuse mõju mäeeraldise piiridest väljapoole, küll aga visuaalselt on maastikupilt tegevuse kestel häiritud. Hiljem, kui maa-ala korrastatakse, likvideeritakse ka visuaalne häiring.

Valguse, soojuse, kiirguse ja lõhnareostust turba kaevandamisega teadaolevalt ei kaasne.

Kumulatiivset mõju ei ole. Piiriülest (riigipiiriülest) mõju ei ole.

3.4. Eelhinnangu järelendus

Eelhindamise tulemusena järelendab Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, kuna:

1. kavandatav tegevuskoht ei asu kaitsealadel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata kaitsealasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid.
2. kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveežiimi, kuna allpool põhjavee taset kaevandamist ei toimu;
3. kaevandamisega ei ületata piirmäärasid õhusaaste, müra ja vibratsiooni osas;
4. mäeeraldisel looduslik maastik hävib, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega.

KeHJS § 11 lg 81 kohaselt KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 61 lg 1 p 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmneda võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lg 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmise, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

KeHJS § 33 lg 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 33 lg 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga.

Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega.

Loa taotleja ei ole KeHJS § 61 lg 1 p 6 alusel esitatud Keskkonnaametile teavet kavandatava tegevuse erisuste või võetavate keskkonnameetmete kohta, millega loa taotleja kavandab vältida või ennetada muidu ilmneda võivat olulist ebasoodsat keskkonnamõju.

IV. MENETLUSOSALISTE ÄRAKUULAMINE

Keskkonnaamet saatis XX.07.2022 kirjaga nr DM-120138-7 KeHJS § 11 lg 22 ja haldusmenetluse seaduse § 40 lg 2 alusel kohalikule omavalitsusele (Tori Vallavalitsus) tutvumiseks ning seisukoha andmiseks käesoleva eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu.

Tori Vallavalitsus tähtaja jooksul (XX.08.2022) ettepanekud ja vastuväited eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta ei esitanud/esitas.

Lugupidamisega
(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Moonika Aunpuu
Moonika.Aunpuu@keskkonnaamet.ee
5698 0504